

Gymnázium Přírodní škola, o.p.s.
Profilová práce — třída Ný
Vyšší stupeň studia
2021/2022

Marie Pávová

**Tvorba naučné cesty s názvem
„Okupace 1968“ v geolokační
aplikaci Loxper**

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Najbert Ph.D

Datum odevzdání: 30. června 2022

1 OBSAH

2	Úvod	4
3	Cíle	5
4	Metody	6
5	O aplikaci loxper	7
6	Trasa	8
6.1	Základní informace o trase	8
6.2	Příběh rozdělený do zastávek	9
6.2.1	1. zastavení: Stalinův pomník	9
6.2.2	2. zastavení: ÚV KSČ	10
6.2.3	3. zastavení: Rozhlas	11
6.2.4	4. zastavení: Václavské náměstí	12
6.2.5	5. zastavení: Modlitba pro Martu	13
6.2.6	6. zastavení: Jan Palach	14
6.2.7	7. zastavení: Obličej	15
6.2.8	8. zastavení: Odstoupení Dubčeka, Konec	16
7	Aktivity k zastávkám	17
7.1	1. zastavení	17
7.2	2. zastavení	17
7.3	3. zastavení	18
7.4	4. zastavení	19
7.5	5. zastavení	19
7.6	6. zastavení	19
7.7	7. zastavení	19
8	Rozšíření	20
8.1	1. zastavení	20
8.2	3. zastavení	20
8.3	6. zastavení	20
9	Závěr	21
10	Přílohy	22
10.1	Fotografie	22
11	Zdroje	29

2 ÚVOD

Ahoj, já jsem Karel a dnes bych vás rád provedl důležitými momenty Československé okupace vojsky Varšavské smlouvy 21. srpna roku 1968. Podíváme se společně na zajímavá a klíčová místa pro okupační dobu, v centru Prahy. Začneme tím, proč a jak začala a dostaneme se až k tomu, jaké měla dopady. Poznáme příběhy přímo z budovy Českého Rozhlasu a dozvíme se o osobnostech okupace jako je Alexander Dubček, Marta Kubišová a Jan Palach. Trasa je stavěná převážně pro pěší, takže hurá na výlet :)

Tak začíná trasa pro geolokační aplikaci Loxper, kterou jsem vytvořila v rámci své profilové práce. V tomto sborníku se dozvíte, kudy trasa vede, kde se nacházejí její zastávky či vzpomínky Karla, který vás celou trasou provede. Téma okupace jsem si vybrala, protože mě samotnou velmi zajímá a v aplikaci není žádná zpracovaná trasa na toto téma. Je to jedna z nejdůležitějších událostí moderních dějin našeho státu, kterou by měl znát každý.

3 CÍLE

Mým cílem bylo vytvořit trasu pro aplikaci Loxper. Vybrala jsem si téma invaze vojsk Varšavské smlouvy na území Československa v roce 1968 a stanovila si, že vymyslím trasu o osmi zastaveních. Cestu jsem chtěla stavět pro rodiny se staršími dětmi, protože to je cílová skupina aplikace Loxper. Chtěla jsem vytvořit fiktivní postavu, která hráče provede zajímavými místy spojenými s okupací v Praze.

Důležité pro mě bylo, aby když si hráči trasu projdou, měli ucelený obraz o tom, jaký byl nejen konkrétně 21. srpen roku 1968, ale i o tom co k němu vedlo a jaké měl důsledky.

4 METODY

Moje práce začínala úvodní rešerší, kde jsem se pomocí různých zdrojů jako je Česká televize, nebo Český rozhlas postupně dozvídala o tématu více, než znám z běžné výuky ve škole. Na základě toho jsem si určila, jakým konkrétním tématům okupace se má trasa bude věnovat a na jakém místě budou konkrétní zastavení.

Potom jsem ke každému zastavení postupně vyhledávala detailnější informace, na jejichž základech jsem začala stavět vyprávění mé smyšlené postavy “Karla”. Tuto metodu vyprávění fiktivního průvodce jsem zvolila pro lepší a zábavnější formu, aby hra nebyla jen sdělováním holých faktů. Během přípravy zastávek jsem postupně několikrát měnila jejich pořadí a umístění, aby mi nakonec vyšla jednoduše zvládnutelná chronologická trasa centrem Prahy.

Vše jsem si psala do Google dokumentů, ze kterých jsem následně vkládala různé části textu do předem připravené excelové tabulky od aplikace Loxper. V mém sborníku jsou obsaženy jen texty k zastávkám a jejich souřadnice, rozšíření zastávek a aktivity na stanoviště, protože ostatní informace jsou pro vytvoření aplikace, tudíž by byly ve sborníku jen matoucí.

Trasu jsem potom sama procházela abych zjistila časovou náročnost, dostupnost míst, některá dopravní spojení apod. Jako poslední jsem dotvářela krátké aktivity, které budou hráči plnit na jednotlivých stanovištích.

A v poslední řadě jsem trasu vyzkoušela s pilotní skupinou příbuzných s dětmi 8 a 15 let. Abych mohla na základě toho finálně upravit trasu. Díky tomu jsem ověřila dostupnost míst a ověřila tím, že náročnost trasy odpovídá cílové skupině.

Úplně poslední částí mé práce bylo odeslat trasu do aplikace. V současné době je trasa u administrátorů aplikace Loxper a v tuto chvíli je umístění na samotnou platformu v jejich rukou a na jejich časovém harmonogramu.

5 O APLIKACI LOXPER

„Rozhýbat lidi, oživovat historii a proměnit ji v zábavu.“¹

To je hlavní myšlenka aplikace Loxper, pro kterou jsem svoji trasu na okupaci v roce 1698 tvořila. Je to jednoduchá geolokační aplikace s různými jak historickými, tak současnými trasami po nevšedních místech.

Loxper vznikl v roce 2020 a dnes je zde 56 tras v 24 různých městech České republiky.

Trasy jsou dostupné v češtině a angličtině. Je možné je procházet pěšky nebo jsou tvořené přímo pro cyklistické výlety. Každý, kdo chce se může na stránkách <https://www.loxper.com/> přihlásit a vytvořit vlastní trasu, kterou potom v aplikaci schválí a přidají do výběru.

Aplikace je dostupná na App Store nebo Google Play. Trasy jsou převážně placené a stojí 50 korun. Deset procent z výtědku jde vždy autorovi trasy za jeho odvedenou práci. Většinu tras ale tvoří tým Loxper.

¹ Citace z <https://www.loxper.com/detaily-o-loxper>

6 TRASA

6.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O TRASE

Trasa má osm zastavení a krátký medailonek na úvod, který si může každý přečíst před zakoupením trasy. Některá zastavení jsou od sebe daleko a je lepší zvolit doporučené MHD spojení. Tím se trasa zkrátí ze 7 km na přibližně pětikilometrovou příjemnou procházku centrem Prahy. Měla by zabrat 2 až 3 hodiny, což společně s rozšířeními a přestávkami může zabrat jedno dopoledne nebo odpoledne.²

ÚVOD

Ahoj, já jsem Karel a dnes bych vás rád provedl důležitými momenty Československé okupace vojsky Varšavské smlouvy okolo 21. srpna roku 1968. Podíváme se společně v centru Prahy na zajímavá a klíčová místa pro okupační dobu. Začneme tím, proč a jak okupace začala a dostaneme se až k tomu, jaké měla dopady. Poznáme příběhy přímo z budovy Českého Rozhlasu a dozvíme se o osobnostech jako je Alexander Dubček, Marta Kubišová a Jan Palach. Trasa je stavěná převážně pro pěší, takže hurá na výlet :)

² Mapa se zastávkami v příloze.

6.2 PŘÍBĚH ROZDĚLENÝ DO ZASTÁVEK

6.2.1 1. zastavení: Stalinův pomník

50.0947464N, 14.4159278E (Letná)

Vítám vás na začátku dnešní trasy, kde se společně dostaneme do děje invaze vojsk Varšavské smlouvy 21. srpna roku 1968. Tedy zjednodušeně do okupace. Vracíme se zpátky v čase do doby, kdy u nás v republice vládl komunismus a jedna Komunistická strana.

Začínáme na místě, kde od roku 1955 do roku 1962 stál obrovský pomník sovětského vůdce Josifa Vissarionoviče Stalina od sochaře Otakara Ševce. Stalin měl právě narozeniny a východoevropské země se předháněly v tom, kdo vymyslí lepší dar. A Československo se zmožilo na poměrně pořádný dar. Vytvořili jsme mu obří sochu v nadživotní velikosti, ale odhalení se ani Stalin ani Švec nedožili. Stalin zemřel v roce 1953 a sochař Švec spáchal měsíc před odhalením sebevraždu. Byl to pořádný kus kamene a ve své době dosáhl titulu největšího skupinového sousoší v Evropě. Získal spoustu lidových urážlivých přezdívek jako: fronta na maso či tlačence. Čtvrť Letná, která je za pomníkem, se začalo říkat “Záprdelí”. Dnes už zde můžeme vidět jen obrovský kamenný podstavec s terasou. Dole v podstavci, v jeho spodní části si všimněte památných kamenů ze všech tehdejších Československých krajů, které tu zbyly dodnes. Musíte, ale hledat pozorně protože jsou už dost zašlé a některé ani nejdou přechít. Na místě, kde dříve stál Stalin v nadživotní velikosti, je dnes červeno-černý metronom.

Kam pomník zmizel?

Šestáho listopadu roku 1962 byl pomník za dřevěnou zástěnou (aby jeho zničení nevyvolávalo ještě větší pozornost) částečně odstřelen a potom postupně likvidován, protože Stalin byl v té době velmi kontroverzní osobnost. Byl to první generální tajemník Komunistické strany Sovětského svazu, od roku 1922 až do roku 1952. Zavínil smrt několika milionů lidí v pracovních táborech “Gulazích”. Stalinův následník ve funkci generálního tajemníka Nikita Chruščov ve své řeči odsoudil jeho kult osobnosti.

V roce 1962 bylo tedy rozhodnuto, že bude pomník stržen. Komunisté se tak chtěli odvrátit od stalinistických deformací a od politiky, kterou Stalin dlouhá léta prosazoval. Postupně si určitá část vedení KSČ uvědomila, že je třeba v zemi zavádět nové reformy.

V prosinci roku 1967 na zasedání ÚV KSČ (Ústředního výboru Komunistické strany Československé) byl donucen z funkce odstoupit dosavadní tajemník a prezident Antonín Novotný, který byl jedním ze symbolů vlády v 50. letech. V lednu roku 1968 byl tajemníkem zvolen Alexander Dubček a Antonína Novotného v prezidentské funkci nahradil Ludvík Svoboda. Tím se do nejvyšších orgánů KSČ dostali reformně naladěni politici, kteří své plány na demokratizaci země shrnuli v tzv. Akčním plánu. Ten počítal nejen s větším zapojením lidí do rozhodování o důležitých věcech v zemi, ale i se zrušením cenzury nebo uvolněním cestování do zahraničí. Tím měl socialismus v Československu získat tzv. “lidskou tvář”.

Tyto změny se ale vedení v SSSR nelíbily, a tak vznikl dojem, že v Československu probíhá kontrarevoluce, které je třeba zabránit.

6.2.2 2. zastavení: ÚV KSČ

50.0934894N, 14.4342531E (ministerstvo dopravy)

Možná si říkáte, proč stojíme právě tady. V dnešní budově ministerstva dopravy, sídlilo od roku 1960 vedení ÚV KSČ.

Můj strýc Štefan tu pracoval jako sekretář. To jen díky němu vím, jak to probíhalo právě tady.

20. srpna 1968 bylo Alexandrem Dubčekem ve dvě hodiny odpoledne zahájeno zasedání předsednictva ÚV KSČ. Toto zasedání se táhlo s přestávkami až do noci. V 23:40 bylo jednání přerušeno, protože přišel Oldřich Černík (předseda československé vlády) s oznámením: "Vojska pěti stran Varšavské smlouvy překročila hranice naší republiky a obsazují nás." Mezi politiky začal panovat neklid. Na jednání okamžitě dorazil i prezident Ludvík Svoboda společně s ministrem vnitra Josefem Pavlem.

Přesně ve čtyři hodiny ráno do budovy ÚV KSČ vtrhli vojáci a zatkli důležité státní představitele v čele s Alexandrem Dubčekem. Ti byli násilně dopraveni do Moskvy na zasedání s Leonidem Iljičem Brežněvem a donuceni podepsat Moskevské protokoly. Protokoly legalizovaly pobyt vojsk v Československu, uzavřely procesy reforem v rámci tzv. Pražského jara a začaly nové období zvané normalizace.

6.2.3 3. zastavení: Rozhlas

50.0786889N, 14.4344997E (Budova rozhlasu, Vinohradská 12)

A teď se vraťme zase o trochu zpátky. Bylo 20. srpna večer, a protože bylo nezvyklé chladno, na cestu na noční směnu do Českého rozhlasu jsem si oblékl tenký svetr. V rozhlasu jsem pracoval už několik let a práce mi za tu dobu rozhodně nezevšedněla. Nicméně to, co mě dnes v noci čekalo, by mě ani ve snu nenapadlo.

Přicházel jsem do budovy, vrátnému už pomalu klesala hlava na stůl, a ze začátku to vypadalo jako každá jiná směna v rozhlasu. Tomáš, můj šéf, byl v dobré náladě a přivítal mě s kávou a vytištěným přehledem událostí pro večerní zpravodajství. Čas v práci mi utíkal rychle. Dodnes si přesně pamatuji ten okamžik, když v 1:45 přiběhl do studia mladý muž: “Nesu naléhavou zprávu z Ústředního Výboru. Prý to má jít hned do vysílání.” Podívali jsme se s Tomášem na papír a oba nás polilo horko. Všichni jsme se shromáždili ve studiu a v 1:55 začali s Vladimírem Fišerem, Evou Kopeckou, Věrou Št'ovíčkovou, Ondřejem Neffem a dalšími společně živě vysílat. Byla to mimořádná zpráva. Proto jsme díky tomu vysílali i po druhé hodině ranní což není zvykem.:

NAHRÁVKA živého vysílání

V případě, že nahrávku nezískáme, text:

Pust'me si nahrávku na tomto odkazu, kde najdete i nahrávky postupně během noci/rána. Ta první je ovšem nejznámější: <https://1968.rozhlas.cz/poslechnete-si-vysilani-ceskoslovenskeho-rozhlasu-21-srpna-1968-noc-a-rano-7571144>

Nebo: <https://www.youtube.com/watch?v=IE0VddDqJa8>

Nemohli jsme však použít klasický rozhlas jako každý jiný den, protože ten byl na příkaz státníka Karla Hoffmana vypojený. Technici nás naštěstí zachránili a rozhlas propojili s telefonní sítí, a tak se vysílalo po drátě.

Z téhle situace běhal mráz po zádech každému z nás. Ve vysílání se mluvilo o invazi vojáků ze zemí Varšavské smlouvy. Protože jsem pracoval v rozhlasu, mám přehled o dění a faktech. Varšavská smlouva je dohoda o spolupráci a pomoci, do které patřilo osm východních zemí včetně SSSR. Snažil jsem se dovolat domů rodině, ale nebylo to možné. Musel jsem v práci zůstat až do rána. Celou noc jsme vysílali, a ani my sami jsme nevěděli, zda nás někdo slyší nebo mluvíme do prázdna. Do toho začala kolem páté hodiny ráno na vlně 210 vysílat nelegální stanice ze stanoviště v Drážďanech. Šlo o vysílání lámanou češtinou a slovenštinou se špatnou výslovností. Říkali si Vltava, ale vysílání patřilo okupačním vojskům a sdělovalo lživé informace o okupaci. Až v sedm hodin ráno jsem konečně vyrazil domů. A to, co se dělo před rozhlasem a na ulicích, bylo překvapivé.

6.2.4 4. zastavení: Václavské náměstí

50.0812364N, 14.4273650E

Od doby, co jsem byl na vojně, jsem neviděl tank. Tady na Václavském náměstí jich bylo rovnou několik. Přímo z místa, kde teď stojíme, byla vyfocena tato fotka (v přílohách) a jen o pár kroků níže byla pořízená druhá fotografie (v přílohách). Ještě v roce 2015 jsme mohli na fasádě budovy Národního muzea vidět stopy po střelbě.

Byla tu spousta lidí, panoval zmatek a chladná tíživá atmosféra. Chvillemi se rozléhaly výstřely ze zbraní a vojska přitvrdila. Proto naši lidé začali pobíhat po ulicích a konat někdy více, jindy méně zoufalé činy. Někteří měnili (sundávali) označení ulic a náměstí, aby se vojska Varšavské smlouvy hůře vyznala v Praze i v celé republice. Všude se začaly objevovat nápisy a hanlivé vzkazy pro vojáky v ruském jazyce. Právě ty se staly jedním z největších symbolů okupace.

Někteří začali skandovat a s českými vlajkami ušpiněnými od krve lezli na obrovské tanky, nebo po nich házeli různé předměty. Vojáci si to nenechali líbit, stříleli do domů a různých objektů. Centrum Prahy se tak během pár hodin změnilo ve válečnou scénérii. Naopak někteří využili situaci a přistupovali k vojákům milým způsobem. Všichni z nich chtěli s vojáky diskutovat, někteří to zkoušeli tak, že nabízeli cigarety. Další roznášeli a rozhazovali letáky po celém městě. Ostatní zoufale přihlíželi se slzami v očích a obrovským strachem. Celá situace rozpoutala velký zmatek. Přinesla spousty raněných lidí. Největší ztráty na lidských životech byly v okolí našeho rozhlasu. Celkem si okupace v celém Československu vyžádala 137 mrtvých lidí a další stovky zraněných.

6.2.5 5. zastavení: Modlitba pro Martu

50.0864683N, 14.4120872E (Karlův most)

“ Ať mír dál zůstává s touto krajinou.” Kdo by neznal píseň od Marty Kubišové s názvem Modlitba pro Martu. Skladatel byl Jindřich Brabec a textař Petr Rada. Marta byla v té době známá a zpěvačka. Díky tomu, že pracuji v rozhlasu, jsem měl možnost s ní odvyšlat rozhovor a poznat, o jak moc výjimečnou dámu se jedná.

Pro připomenutí si můžeme Modlitbu pro Martu pustit na tomto odkazu a naladit se tak i na výhled na Prahu, který je z mostu vidět:

<https://www.youtube.com/watch?v=8IzKWTcK1po>

Vidíte pohádkové kostýmy a prostředí hradu? Ano, to je správně. Tahle známá píseň je totiž původně napsána pro seriál Píseň pro Rudolfa III. Není to s ní ale tak jednoduché. Už se vědělo, že v šestém díle tohoto seriálu by měla zaznít vážná píseň s poselstvím právě od Marty. Marta se v seriálu objevovala pravidelně společně s Václavem Neckářem nebo Helenou Vondráčkovou. Události 21. srpna však přiměly scénáristu toho seriálu Jaroslava Dietla okamžitě dopsat závěr scénáře pro již zmíněný šestý díl. A další den už Marta Kubišová natáčela tuto píseň. V seriálu Píseň pro Rudolfa III se objevila až na podzim, když už jí lidé znali.

Píseň s protiokupační myšlenkou se pro lidi stala nadějí. Hrála v televizi i v našem československém rozhlasu. To však nemělo dlouhého trvání. V únoru roku 1970 bylo komunistickou stranou zakázáno Martě Kubišové zpívat a pořad, ve kterém píseň zazněla, byl stažen z vysílání. Její jméno a písně zmizely z veškerých médií na dlouhých dvacet let až do Sametové revoluce.

6.2.6 6. zastavení: Jan Palach

50.0888225N, 14.4139969E (Pomník Jana Palacha, Alšovo nábřeží)

Jednou z velkých osobností pookupačních časů byl dobrý kamarád mého bývalého spolužáka Jan Palach. Byl to student filozofické fakulty. Která je přímo tady naproti přes křižovatku, ale předtím, než se tam podíváme, stojí za to si připomenout jeho příběh a význam tohoto pomníku.

Honza se narodil 11. srpna roku 1948 ve Všetatech, což je vesnička kousek za Prahou. Důvod, proč tohoto jednadvacetiletého mladíka všichni znají a proč si ho připomínají, je jeho samo upálení na Václavském náměstí, na kterém jsme už dnes byli. Jeho upálení 19. ledna roku 1969 bral jako poslední možnost, jak jasně vyjádřit nesouhlas s momentální politickou situací. Po napsání dopisu s detailním vysvětlením, proč se rozhodl svým činem na svoje postoj upozornit, vyrazil s kanystry benzínu, zapalovačem a dopisem na Václavské náměstí. Tam se kolem půl třetí odpoledne polil benzinem, zapálil se a běžel přes náměstí mezi lidmi.

Když se ho později v nemocnici zdravotní sestra zeptala, proč to udělal, odpověděl jí: “Na protest proti všemu, co se tady děje. Proti nesvobodě slova a tisku. Říkejte to všem.” Tím “proti všemu co se tady děje” myslel hlavně občanskou apatii a to, že procesy Pražského jara nedopadly, tak jak politici slibovali. V nemocnici zůstal ještě tři dny. Za tu dobu odmítal léky, které by utěšovaly jeho bolesti. Chtěl zůstat při smyslech a psát dopisy, aby všichni jasně věděli, proč to udělal. V dopisech se podepisoval také jako Pochodeň č.1. Co mnozí z vás možná nevědí je, že Honza není jediný, kdo se upálil. Dalšími byli později například Jan Zajíc, Josef Hlavatý a Evžen Plocek na tyto osoby se už taková pozornost neklade.

Pomník, před kterým stojíme byl odhalen 16. ledna 2016, a je od architekta Johana Hejduka. Autor se inspiroval básní amerického skladatele Davida Shapira s názvem Pohřeb Jana Palacha. Tato báseň je napsána u pomníku na železné desce. Dvě velké konstrukce připomínají dům matky a dům syna (Jana). Ten světlý s “plameny” představuje Palacha a ten tmavý, zrezlý představuje jeho trpící matku.

6.2.7 7. zastavení: Obličej

50.0892494N, 14.4154131E (Filozofická fakulta, náměstí Jana Palacha)

Právě stojíme na náměstí Jana Palacha. Zde je důležitá právě tato historická budova s podloubím před námi. Je to Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, kde Jan před svým činem studoval. Na fasádě je odlitek Janova obličeje pořízený po jeho smrti. Posmrtnou masku tajně sejmul tři dny po jeho smrti Olbram Zoubek, pak rovnou vyrobil odlitek a odnesl ho do Národního muzea. V roce 1990 Olbram podle sádrového odlitku vyrobil kovovou kopii, podle které je pomník na budově vytvořený. Každý rok se na tomto místě 16. ledna konají vzpomínkové akce konané filozofickou fakultou.

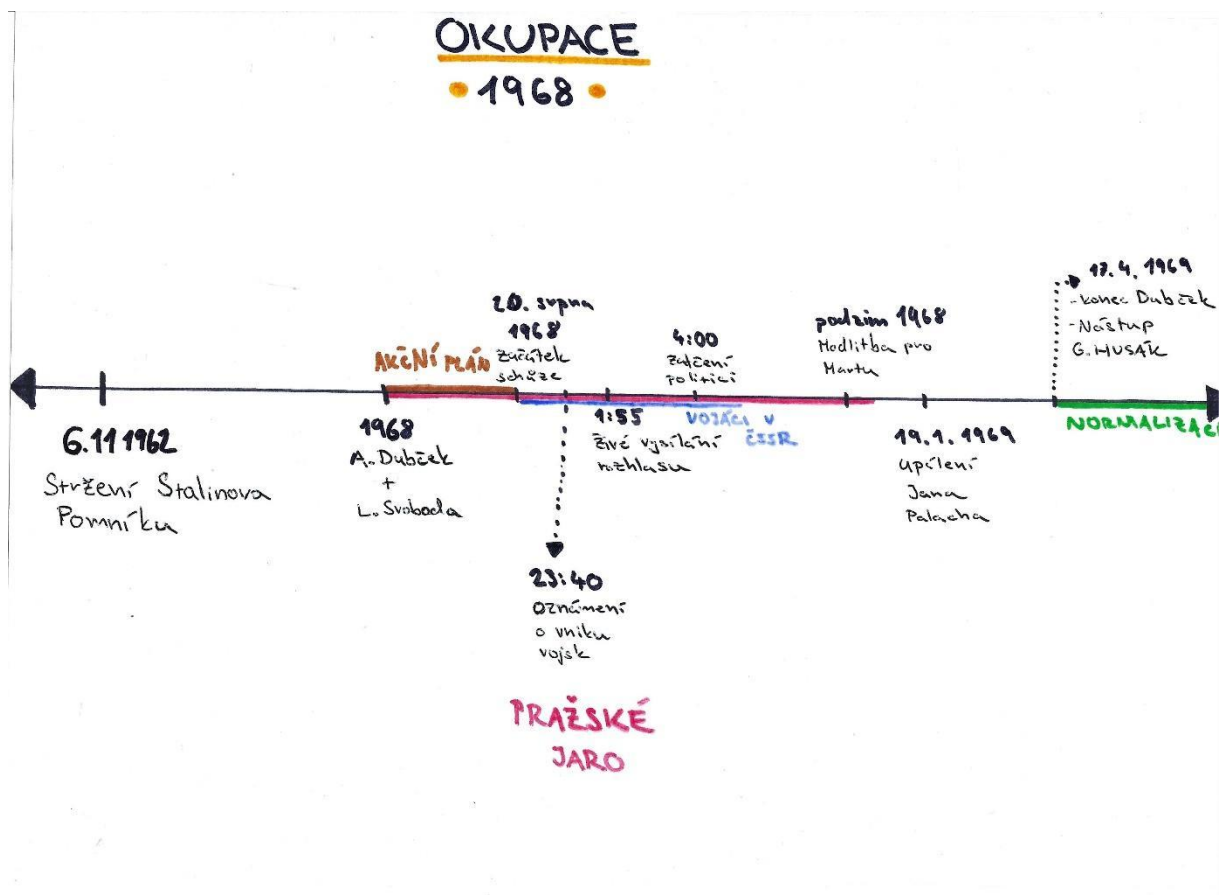
Janovo upálení nebylo důležité jen pro pookupační dobu. V lednu roku 1989 byl takzvaný Palachův týden. Ten představoval sérii několika demonstrací na Václavském náměstí proti komunistickému režimu v Československu. Ale to už nejsou události těsně po okupaci.

6.2.8 8. zastavení: Odstoupení Dubčeka, Konec

50.0872431N, 14.4210189E (Staroměstské náměstí)

Podepsáním Moskevských protokolů, o kterých jsem vám vyprávěl u ministerstva dopravy (bývalá budova ÚV KSČ) se ukončil proces Pražského jara. 17. dubna roku 1969 Alexander Dubček musel odstoupit ze své funkce tajemníka Komunistické strany. Do jeho funkce nastoupil Gustáv (Augustin) Husák, a to už byly počátky procesu zvaného normalizace. Československo tím bylo odsouzeno k dalším dlouhým roům komunistické vlády, o kterých však můžeme mluvit jindy. Naše cesta okupačními časy je tímto u konce. Proto, abychom si dali všechny data a události do pořádku, je tu ještě jednoduchá časová osa. A to je ode mě dnes poslední věc:) Doufám, že jste si trasu se mnou užili a dozvěděli se nové a zajímavé informace o jedné z nejdůležitějších událostí pro naši novodobou národní historii.

Tak ahoj,
váš Karel :)

7 AKTIVITY K ZASTÁVKÁM

7.1 1. ZASTAVENÍ

Najděte památné kameny z krajů, o kterých jsem vám teď říkal. Co je napsané na největším kameni uprostřed?

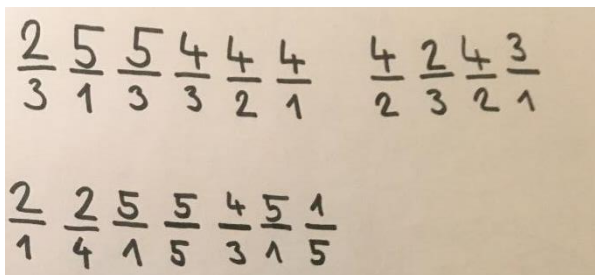
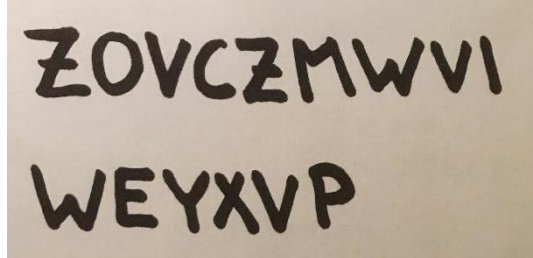
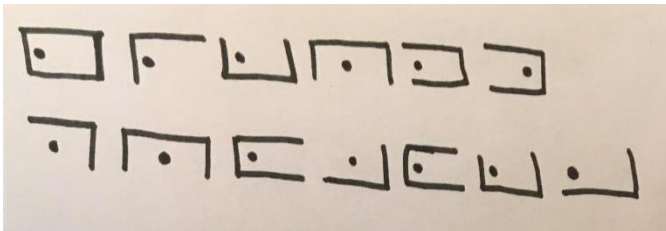
- ČSSR
- Pražský hrad
- kraj Praha

Nápověda: a nebo b

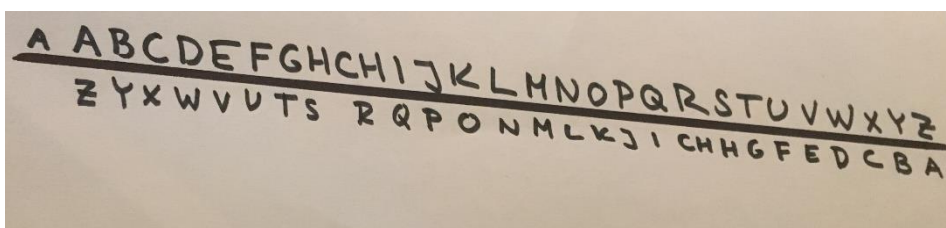
Odpověď: b

7.2 2. ZASTAVENÍ

Na obrázcích vidíš tři šifry. Každá šifra je jeden z významných politiků, o kterých jsme právě četli. Jaká jsou ta jména a jaké byly postavení těchto politiků?

Nápověda:

ABCDE	FGHIJ	KLMNO	PRSTU	VWXYZ
12345	12345	12345	12345	12345
1	2	3	4	5

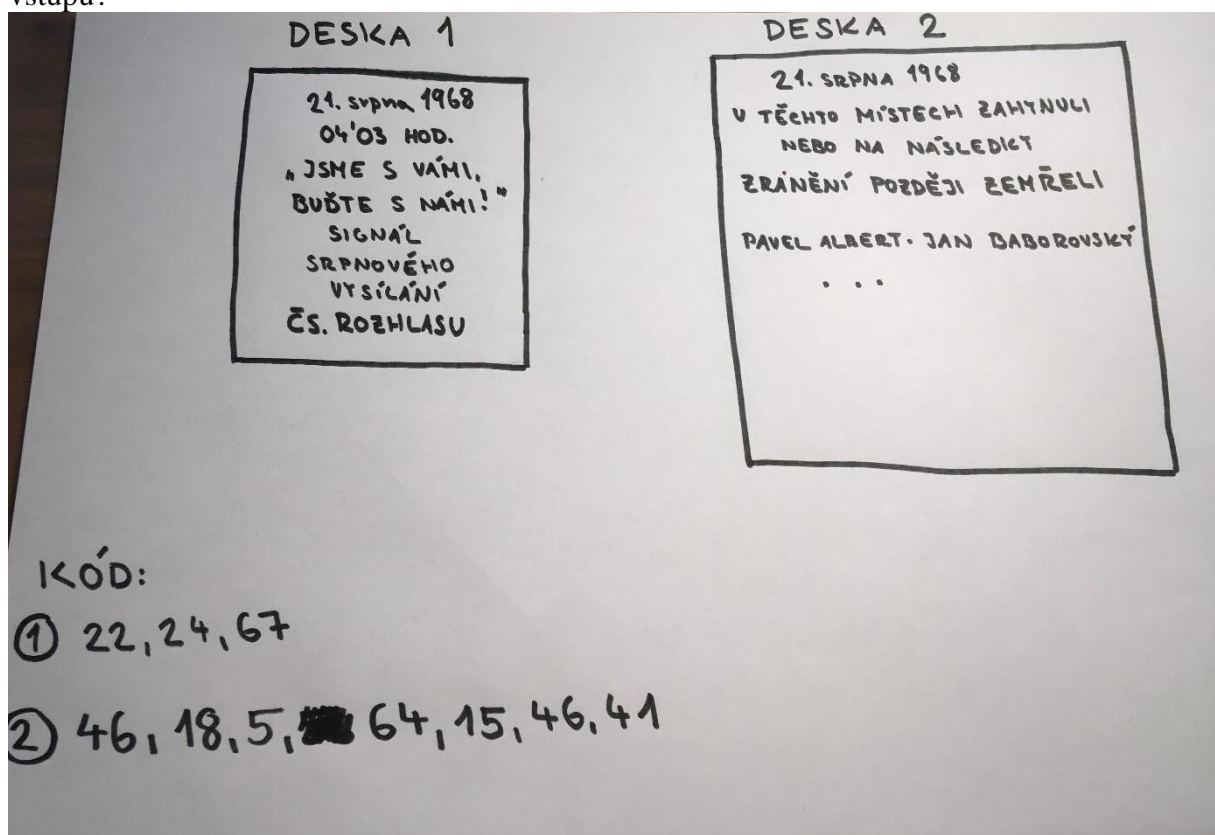
ABC	DEF	GHCH
IJK	LMN	OPQ
RST	UVW	XYZ

Odpověď:

Ludvík Svoboda, Alexander Dubček, Leonid Iljič Brežněv

7.3 3. ZASTAVENÍ

Před budovou rozhlasu jsou na třech sloupech pamětní desky. Dvě desky jsou věnovány 21. srpnu 1968. Tyto desky si přečtete a pomocí kódu vyluštíte odpověď na otázku: Jak se jmenovala žena, která v noci z 20. srpna na 21. srpna spolu s ostatními vysílala v živém vstupu?

. Věra Šťovíčková

a. Iva Vomáčková

b. Eva Kopecká

nápověda: Pořadí písmen i čísel na desce.

odpověď: c

7.4 4. ZASTAVENÍ

Najděte v azbuce všechna písmena vašeho jména a zkuste si své jméno přepsat do azbuky, kterou bylo napsáno většina plakátů s protiokupačními hesly.

Azbuka:

AZBUKA			LATINKA	AZBUKA			LATINKA
Tiskací	Názvy písmen	Psací		Tiskací	Názvy písmen	Psací	
Аа	а	Аа	A a	Пп	пэ	П п	P p
Бб	бэ	Б б	B b	Рр	эр	Р р	R r
Вв	вэ	В в	V v	Сс	эс	С с	S s
Гг	гэ	Г г	G g	Тт	тэ	Т т	T t
Дд	дэ	Д д	D d	Уу	у	У у	U u
Ее	е	Е е	Je je (e)	Фф	эф	Ф ф	F f
Ёё	ё	Ё ё	Jo jo (o)	Хх	ха	Х х	Ch ch
Жж	жэ	Ж ж	Ž ž	Цц	цэ	Ц ц	C c
Зз	зэ	З з	Z z	Чч	че	Ч ч	Č č
Ии	и	И и	I i	Шш	ша	Ш ш	Š š
Йй	и краткое	Й й	J j	Щщ	ща	Щ щ	Šč šč
Кк	ка	К к	K k	ъ	твёрдый знак	ъ	
Лл	эль	Л л	L l	ы	ы	ы	Y y
Мм	эм	М м	M m	ь	мягкий знак	ь	
Нн	эн	Н н	N n	Ээ	э	Э э	E e
Оо	о	О о	O o	Юю	ю	Ю ю	Ju ju(u)
				Яя	я	Я я	Ja ja(a)

Citace:

JELÍNEK, Stanislav, Ljubov Fjodorovna ALEXEJEVA, Radka HŘÍBKOVÁ a Hana ŽOFKOVÁ. *РАДУГА*. Plzeň: Fraus, 2009.

7.5 5. ZASTAVENÍ

Jakou větou končí píseň Modlitba pro Martu?

- . zpět se k tobě navrátí, lide, navrátí.
- a. ať mír dál zůstává s touto krajinou.
- b. ty ať pominou, ať pominou.

nápověda: a nebo c

odpověď: a

7.6 6. ZASTAVENÍ

Kolik špiček se dohromady vyskytuje na obou konstrukcích pomníku?

- a. 98
- b. 49
- c. 100

nápověda: a nebo b

odpověď: a

7.7 7. ZASTAVENÍ

Vášim úkolem bude najít odlitek, o kterém jsem vám vyprávěl a vyfotit si s Palachem selfie :) Můžete svoji fotku sdílet na Instagramu a označit u toho @loxpercz.

8 ROZŠÍŘENÍ

8.1 1. ZASTAVENÍ

Co stálo na místě pomníku předtím?

Naproti dnešnímu stadionu fotbalového klubu AC Sparta Praha do doby výstavby Stalinova pomníku stál stadion klubu SK Slavia Praha. Dne 3. prosince 1950 se tady ale odehrál poslední zápas, protože stadion se kvůli výstavbě pomníku musel zbourat, aby nezabíral prostor Stalinovi.

8.2 3. ZASTAVENÍ

Jak to u rozhlasu vypadalo ráno?

Kolem desáté hodiny na Vinohradskou třídu přijeli vojska. Pohled do ulice plné tanků vyvolával strach v každém. Kousek od rozhlasu chytnul muniční nákladní vůz. Byla to velká rána, ze které vznikaly velké ohně. Ze vstupní haly do rozhlasu se stal lazaret, kde polehávalo několik zraněných lidí. Ondřej Neff, který tu noc opravdu v rozhlase byl zmiňuje ve svém rozhovoru v roce 2018 pro radiožurnál incident s rudou hvězdou. Šlo o velkou rudou hvězdu nahoře na fasádě budovy rozhlasu. Ondřej se svým společníkem se snažili hvězdu sundat. Někteří vojáci si toho samozřejmě všimli a na Ondřeje a jeho společníka začali střílet, aby je zahnali a vystrašili. Oba to ale ve zdraví přežili.

8.3 6. ZASTAVENÍ

Jaké jsou další pomníky Jana Palacha?

Mezi nejvýznamnější patří pomník Jana Palacha a Jana Zajíce v horní části Václavském náměstí v podobě kříže na zemi. Jen o pár desítek metrů dál před novou budovou Národního muzea. Dříve to bývala budova federálního shromáždění strany. Jedná se o černý vysoký pylon, který architekt Karel Prager navrhl jako památník Jana Palacha. Jeho záměr v té době ale nebyl známý. A tak je to hezký paradox, jak před komunistickou budovou byl velký pomník patřící Janu. Další velký památník má ve Všetatech, kde se 11. srpna 1948 narodil. Kdybyste chtěli navštívit hrob Jana Palacha, museli byste vyrazit na Olšanské hřbitovy.

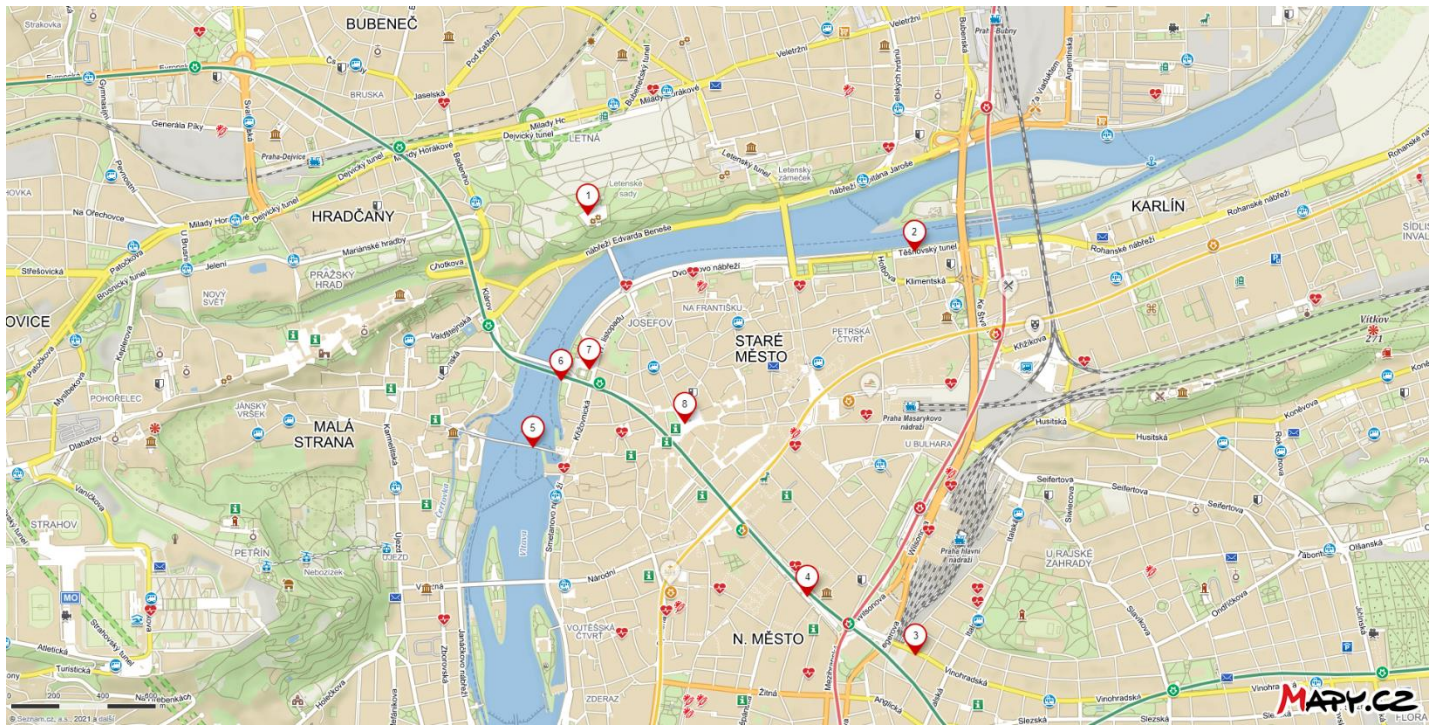
9 ZÁVĚR

Vytvořila jsem plnohodnotnou trasu centrem Prahy pro aplikaci Loxper, ve které se účastníci dozvědí o procesu okupace vojsky Varšavské smlouvy v roce 1968. V rámci trasy jsem tvořila krátké aktivity, které budou hráči plnit a některé bonusové informace ke stanovištím. Při práci jsem se sama dozvěděla spoustu zajímavých faktů, o kterých jsem dosud nevěděla a myslím, že i mě samotnou práce bavila a obohatila.

10 PŘÍLOHY

10.1 FOTOGRAFIE

- Trasa:

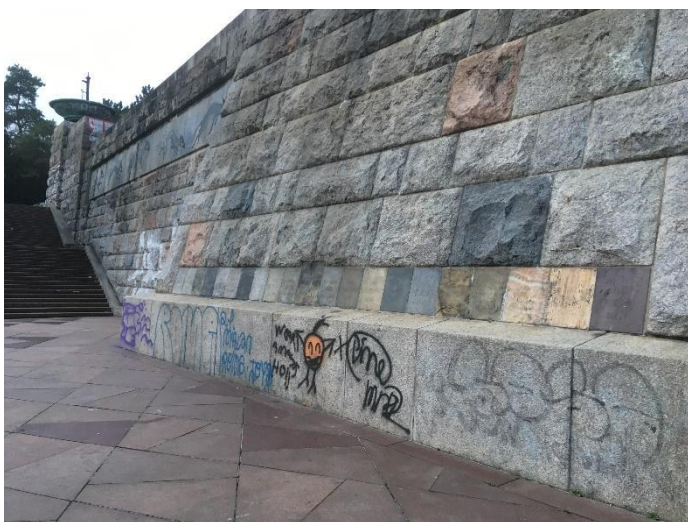

- 1. Zastavení

Citace: Miroslav Vopata, taken by my grand father, uploader Krokodyl, CC BY-SA 3.0
<<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>>, via Wikimedia Commons

Desky základních kamenů: (Autorská fotografie)

- 2. Zastavení – ÚV KSČ

Alexander Dubček:

Citace:

Alexander Dubček. *Česká televize* [online]. <https://www.ceskatelevize.cz/> [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/alexander-dubcek>

- 3. Zastavení

Citace: HÁKOVÁ, Eliška. Vinohradská 12, budova rozhlasu v roce 1968. *Radiozurnal.rozhlas* [online]. 2018 [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/vinohradska-trida-v-srpnu-68-a-boj-o-vysilani-rozhlasu-cizi-vojaci-meli-7584803#&gid=1&pid=2>

- 4. Zastavení – Václavské náměstí

Fotografie 1 a 2:

Národní muzeum:

Citace fotografií:

KŘÍŽ. *Děni na Václavském náměstí 21. srpna 1968* [online]. <https://www.prazskypatriot.cz/>, 2015 [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: <https://www.prazskypatriot.cz/deni-na-vaclavskem-namesti-21-srpna-1968/fotogalerie/?ret-url=L2ZvdG9nYWxlcmllLW9zdHJlbG92YW5pLW5hcm9kbmloby1tdXplYS0yMS1zcnBuYS0xOTY4Lw%3D%3D>

- 5. Zastavení – Modlitba pro Martu

Marta Kubišová:

Citace fotografie:

Příběh českého hitu: Marta Kubišová – Modlitba pro Martu. *IReport.cz* [online]. 2020 [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: https://www.ireport.cz/fotogalerie/marta-kubisova-modlitba-pro-martu?photo=109_1010275_178145.jpg

- 6. Zastavení – Jan Palach

Jan Palach:

Citace:

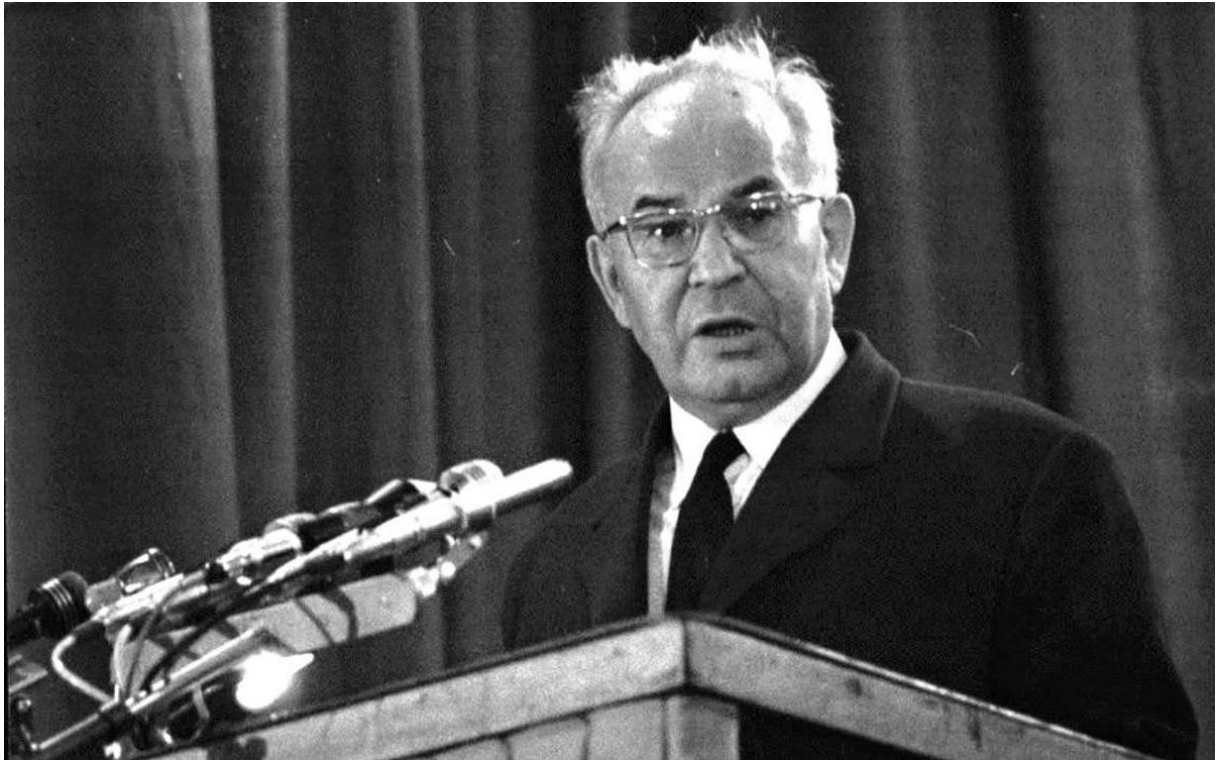
Archiv bezpečnostních složek. Jan Palach 1966. *Plus.rozhlas* [online]. <https://plus.rozhlas.cz/>, 2009 [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/jan-palach-ve-fotografiich-6618959#&gid=1&pid=1>

Pomník Jana Palacha: (Autorská fotografie)

- 8. Zastavení

Gustáv Husák:

Citace:

Archivní a programové fondy. *1968.rozhlas.cz* [online]. <https://1968.rozhlas.cz/#event-7578503> [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: <https://1968.rozhlas.cz/gustav-husak-7207466>

11 ZDROJE

1. zastavení – Stalinův pomník
 - <https://plus.rozhlas.cz/rok-1962-soudruh-stalin-odstrelen-detonace-byly-slyset-po-cele-praze-7604425>
 - <https://www.reflex.cz/clanek/zajimavosti/101016/fronta-na-maso-ktera-prinesla-zkazu-svemu-tvurci-pred-65-lety-komuniste-odhalili-stalinuv-pomnik-na-letne.html>
 - <https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/stalo-se/zemrel-stalin-vsichni-museli-truchlit-kondolovat>
 - https://cs.wikipedia.org/wiki/Stalin%C5%AFv_pomn%C3%ADk
2. zastavení – ÚV KSČ
 - <https://www.ceskatelevize.cz/porady/12171864678-dnes-pred-50-lety/0/59143-prubeh-zasedani-predsednictva-uv-ksc-20-a-21-srpna-1968/>
 - <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10362011008-ceske-stoleti/21251212056-musime-se-dohodnout-1968/>
 - https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Ast%C5%99edn%C3%AD_v%C3%BDbor_Komunistick%C3%A9_strany_%C4%8Ceskoslovenska
 - <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1079008-moskevsky-protokol-korunoval-okupaci-ceskoslovenska-nadeje-byly-pohrbeny>
3. zastavení – Rozhlas
 - <https://1968.rozhlas.cz/poslechnete-si-vysilani-ceskoslovenskeho-rozhlasu-21-srpna-1968-noc-a-rano-7571144>
 - <https://radiozurnal.rozhlas.cz/ondrej-neff-a-vzpominky-na-okupaci-68-slysel-jsem-transportni-letouny-jak-tahly-7593329https://meteobox.cz/zpravy/554631-zatimco-dnesek-bude-velmi-teply-21-srpen-1968-kdy-zacala-okupace-ceskoslovenska-vojsky-peti/>
 - https://www.google.com/search?q=Var%C5%A1avsk%C3%A1+smlouva&rlz=1C1GCEA_enCZ883CZ883&oq=Var%C5%A1avsk%C3%A1+smlouva&aqs=chrome..69i57j0i512i3j0i22i30i6.7206j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8&safe=active&ssui=on
 - <https://www.youtube.com/watch?v=IE0VddDqJa8&t=126s>
 - https://cs.wikipedia.org/wiki/Invaze_vojsk_Var%C5%A1avsk%C3%A9_smlouvy_do_%C4%8Ceskoslovenska
 - <https://radiozurnal.rozhlas.cz/ondrej-neff-a-vzpominky-na-okupaci-68-slysel-jsem-transportni-letouny-jak-tahly-7593329>
4. zastavení – Václavské náměstí
 - <l=L2ZvdG9nYWxlcmllLW9zdHJlbG92YW5pLW5hcm9kbmloby1tdXplYS0yMS1znBuYS0xOTY4Lw%3D%3D> (FOTKY)
 - <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10266819072-vypravej/208522161400007-21-srpen/>

5. zastavení – Modlitba pro Martu

- https://cs.wikipedia.org/wiki/Modlitba_pro_Martu
- <https://www.youtube.com/watch?v=8IzKWTcK1po>
- <https://www.ireport.cz/clanky/pribeh-cz-hitu/marta-kubisova-modlitba-pro-martu>
- <https://dvojka.rozhlas.cz/byla-vetsi-ztrata-nez-20-zakazanych-let-zpivani-otevreny-rozhovor-s-martou-7464884>
- <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10266819072-vypravej/ve-stopach-doby/1968/142-hit-roku-modlitba-pro-martu/>
- <https://www.ireport.cz/clanky/pribeh-cz-hitu/marta-kubisova-modlitba-pro-martu>

6. zastavení – Jan Palach

- <https://www.janpalach.cz/>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Palach
- https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/jan-palach-vyroci-narozeni-1808111414_pj
- <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/komunistum-stal-pod-okny-giganticky-palachuv-pomnik-nyni-byl/r~8257cd7c28c111eb9d74ac1f6b220ee8/>

7. zastavení – Obličej

- https://cs.wikipedia.org/wiki/Palach%C5%AFv_t%C3%BDden
- [ceskatelevize.cz/porady/10266819072-vypravej/211522161400026-palachuv-tyden/](https://www.ceskatelevize.cz/porady/10266819072-vypravej/211522161400026-palachuv-tyden/)
- <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2700281-vzpominani-na-palacha-komunisty-drazdilo-i-po-dvaceti-letech-tyden-ho-brutalne>
- <https://janpalach.cz/cs/default/mista-pameti/ffuk>

8. zastavení – Odstoupení Dubčeka, KONEC

- <https://1968.rozhlas.cz/gustav-husak-7207466>
- <https://www.jsns.cz/lekce/15235-normalizace>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Invaze_vojsk_Var%C5%A1avsk%C3%A9_smlouvy_do_%C4%8Ceskoslovenska